

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

సీతయా రావణస్య ధికారణం

ఖముత్పతంతం తం దృష్ట్వా మైథిలీ జనకాత్మజా ।
దుఃఖితా పరమోద్విగ్నా భయే మహతి వర్తినీ ॥ 3.53.1 ॥

రోషరోదనతామ్రాక్షీ భీమాక్షం రాక్షసాధిపం ।
రుదతీ కరుణం సీతా హ్రీయమాణా తమబ్రవీత్ ॥ 3.53.2 ॥

న వ్యపత్రపసే నీచ కర్మణానేన రావణ ।
జ్ఞాత్వా విరహితాం యో మాం చోరయిత్వా పలాయసే ॥ 3.53.3 ॥

త్వయైవ నూనం దుష్టాత్మన్ భీరుణా హర్తుమిచ్ఛతా ।
మమాపవాహితో భర్తా మృగరూపేణ మాయయా ॥ 3.53.4 ॥

యో హి మాముద్యతస్త్రాతుం సోఽప్యయం వినిపాతితః ।
గృధ్రరాజః పురాణోఽసౌ శ్వశురస్య సఖా మమ ॥ 3.53.5 ॥

పరమం ఖలు తే వీర్యం దృశ్యతే రాక్షసాధమ ।
విశ్రావ్య నామధేయం హి యుద్ధే నాస్మి జితా త్వయా ॥ 3.53.6 ॥

ఈదృశం గర్హితం కర్మ కథం కృత్వా న లజ్జసే ।
స్త్రియాశ్చాహరణం నీచ రహితే చ పరస్య చ ॥ 3.53.7 ॥

కథయిష్యంతి లోకేషు పురుషాః కర్మ కుత్సితం |
సున్యశంసమధర్మిష్టం తవ శౌటీర్యమానినః || 3.53.8 ||

ధిక్ తే శౌర్యం చ సత్త్వం చ యత్త్వయా కథితం తదా |
కులాక్రోశకరం లోకే ధిక్ తే చారిత్రమీదృశం || 3.53.9 ||

కిం శక్యం కర్తుమేవం హి యజ్జవేనైవ ధావసి |
ముహూర్తమపి తిష్ఠ త్వం న జీవన్ ప్రతియాస్యసి || 3.53.10 ||

నహి చక్షుఃపథం ప్రాప్య తయోః పార్థివపుత్రయోః |
ససైన్యోఽపి సమర్థస్త్వం ముహూర్తమపి జీవితం || 3.53.11 ||

న త్వం తయోః శరస్పర్శ సోఢుం శక్తః కథంచన |
వనే ప్రజ్వలితస్యేవ స్పర్శమగ్నేర్విహంగమః || 3.53.12 ||

సాధు కృత్వాఽఽత్మనః పథ్యం సాధు మాం ముంచ రావణ |
మత్ప్రధర్షణసంక్రుద్ధో భ్రాత్రా సహ పతిర్మమ || 3.53.13 ||

విధాస్యతి వినాశాయ త్వం మాం యది న ముంచసి |
యేన త్వం వ్యవసాయేన బలాన్మాం హర్తుమిచ్ఛసి || 3.53.14 ||

వ్యవసాయస్తు తే నీచ భవిష్యతి నిరర్థకః |
నహ్యాహం తమపశ్యంతీ భర్తారం విబుధోపమం || 3.53.15 ||

ఉత్సహే శత్రువశగా ప్రాణాన్ ధారయితుం చిరం |
న నూనం చాత్మనః శ్రేయః పథ్యం వా సమవేక్షసే || 3.53.16 ||

మృత్యుకాలే యథా మర్త్యో విపరీతాని సేవతే |
ముమూర్షాణాం తు సర్వేషాం యత్ పథ్యం తన్న రోచతే || 3.53.17 ||

పశ్యామీహ హి కంఠే త్వాం కాలపాశావపాశితం |
యథా చాస్మిన్ భయస్థానే న బిభేషి నిశాచర || 3.53.18 ||

వ్యక్తం హిరణ్మయాంస్త్యం హి సంపశ్యసి మహీరుహాన్ |
నదీం వైతరణీం ఘోరాం రుధిరౌఘవివాహినీం || 3.53.19 ||

ఖడ్గపత్రవనం చైవ భీమం పశ్యసి రావణ |
తప్తకాంచనపుష్పాం చ వైదూర్యప్రవరచ్ఛదాం || 3.53.20 ||

ద్రక్ష్యసే శాల్మలీం తీక్షామాయసైః కంటకైశ్చితాం |
నహి త్వమీదృశం కృత్వా తస్యాలీకం మహాత్మనః || 3.53.21 ||

ధారితుం శక్యసి చిరం విషం పీత్వేవ నిర్ఘ్నణ |
బద్ధస్త్యం కాలపాశేన దుర్నివారేణ రావణ || 3.53.22 ||

క్వ గతో లప్స్యసే శర్మ మమ భర్తుర్మహాత్మనః |
నిమేషాంతరమాత్రేణ వినా భ్రాతరమాహవే || 3.53.23 ||

రాక్షసా నిహతా యేన సహస్రాణి చతుర్దశ |
కథం స రాఘవో వీరః సర్వాస్త్రకుశలో బలీ || 3.53.24 ||

న త్వాం హన్యాచ్ఛరైస్తీక్ష్ణైరిష్టభార్యాపహారిణం |
ఏతచ్ఛాన్యచ్ఛ పరుషం వైదేహీ రావణాంకగా |
భయశోకసమావిష్టా కరుణం విలలాప హా || 3.53.25 ||

తదా భృశార్థాం బహుల చైవ భాషిణీం
విలాపపూర్వం కరుణం చ భామినీం |
జహార పాపస్తరుణీం విచేష్టతీం
నృపాత్మజామాగతగాత్రవేపథుః || 3.53.26 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే త్రిపంచాశః సర్గః ||